

ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน
และตัดเย็บของชุมชนบ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
Problems and needs in developing a career in processing food and local desserts,
and sewing clothes of Ban Klang community, Ban Klang Subdistrict,
Panare District, Pattani Province

จิรัชยา เจียวกิก¹, สวัสดิ์ ไหลภรณ์², อาริตา ทังนารอบ³ และอาณีรา แวเต็ง⁴

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

²อาจารย์, ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

^{3,4}นักศึกษา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ และผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและกลุ่มตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี จากผู้ให้ข้อมูล ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน จำนวน 8 คน และผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตและบันทึกการบรรยายด้วยครีวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัญหาของอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านในชุมชนนั้น ได้แก่ การขาดอุปกรณ์ด้วยอุปกรณ์บางส่วนชำรุด และสถานที่ในการประกอบอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ จึงต้องการอุปกรณ์ที่ตรงต่อความต้องการในการประกอบอาชีพ และการปรับปรุงสถานที่ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ส่วนปัญหาของอาชีพการตัดเย็บในชุมชน ได้แก่ การขาดความรู้ในการออกแบบชุด และขาดอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพตัดเย็บ จึงต้องการความรู้ในการออกแบบชุด และอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพตัดเย็บ (2) ผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและกลุ่มตัดเย็บชุมชน ได้แก่ สัดส่วนของรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ รายได้เพิ่มขึ้น มีความสะอาดของอาหารที่ผลิต มีทักษะฝีมือออกแบบและตัดเย็บได้ประณีตมากขึ้น

คำสำคัญ: ปัญหาและความต้องการ, การพัฒนาอาชีพ ,แปรรูปอาหาร, ขนมพื้นบ้าน, ตัดเย็บ

Abstract

The objectives of this research were to study the problems and needs, to study the results of solving problems and the needs of the community in the development of local food processing and confectionery occupations, and the garment group. of Ban Klang community, Ban Klang Subdistrict, Panare District, Pattani Province. The key informants are engaged in processing food and local desserts of 8 people, sewing occupations of 9 people total of 17 key informants. The research tools were semi-structured interviews, observational forms and record household income and expenses. Data were analyzed by content analysis. The research results found that (1) Problems with the food processing profession and traditional desserts in the community include a lack of equipment, with some equipment damaged, and the cooking place is unhygienic. They therefore need equipment that meets their occupational needs. and improving food preparation facilities to be hygienic. The problems of the sewing profession in the community, it includes a lack of knowledge in designing outfits, and lack of equipment for a sewing profession. Therefore, they need knowledge in designing outfits and equipment for their sewing career. (2) The result of solving problems and needs of the community in the development of food processing occupations and local desserts and the community sewing group are: the proportion of expenditures is less than income, income increases, there is cleanliness of food produced, there is skills in designing and sewing clothes more elaborately

Keywords: Problems and Needs, developing a career, Processing Food, Local Desserts, Sewing Clothes

1. บทนำ

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยที่สั่งสมมานาน เป็นภาวะความขาดแคลนไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในระดับบุคคลส่งผลให้เกิดความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิต รวมถึงการขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลาย ๆ ด้าน และส่งผลต่อการพัฒนาในระดับประเทศตามมาในที่สุด (ชนพล สราญจิตร, 2558) การเติบโตของรายได้ครัวเรือนและการบริโภคได้หยุดชะงักลงทั่วประเทศตลอดหลายปีที่ผ่านมาส่งผลให้ความก้าวหน้าในการลดความยากจนของประเทศไทยถดถอยลง พร้อมกับจำนวนประชากรยากจนที่เพิ่มขึ้น ในระหว่างปี 2558 - 2561 อัตราความยากจนของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.2 เป็นร้อยละ 9.8 อีกทั้ง จำนวนประชากรที่อยู่ในภาวะยากจนเพิ่มขึ้นจาก 4,850,000 คน เป็นมากกว่า 6,700,000 คน ความยากจนที่เพิ่มขึ้นในปี 2561 กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคใน 61 จังหวัดจาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ (ธนาคารโลก, 2563)

ในการวัดระดับความยากจนและการกระจายรายได้ ซึ่งสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับการประเมินสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ของประเทศไทยขึ้น โดยครอบคลุมถึงข้อมูลสัดส่วนคนจน จำนวนคนจน สัดส่วนการถือครองรายได้ของประชากร และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) ดังนั้นความยากจนถือได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน และมีแนวโน้มที่จะทวีคูณความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของประชากรที่จัดอยู่ในกลุ่มของคนยากจน และส่งผลเสียหายต่อประเทศชาติในท้ายที่สุด ซึ่งการแก้ปัญหาความยากจนเป็นเรื่องที่สำคัญที่ทุกคนในสังคมต้องให้ความร่วมมือกัน เพื่อท้ายที่สุดแล้วผลประโยชน์จะตกสู่ประชาชนทุกคนภายในประเทศชาติในระยะยาวต่อไป (ชนพล สราญจิตร, 2558) สถานการณ์ความยากจนในระดับภาคใต้ในปี พ.ศ. 2559 ภาคใต้ชายแดนมีความยากจนสูงที่สุดโดย

มีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 32.8 ของประชากรทั้งหมดในภาค ซึ่งภาคใต้ชายแดนติดอันดับประชาชนที่ประสบปัญหาความยากจน อันได้แก่ 3 จังหวัด คือ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา ทั้งนี้จังหวัดที่เป็นจังหวัดที่มีมิติทั้งความยากจนเรื้อรัง และความยากจนรุนแรงในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ซึ่งสำหรับจังหวัดปัตตานีมี 1 หมู่บ้าน ที่ประสบกับปัญหาความยากจน นั่นก็คือ ชุมชนบ้านกลาง หมู่ 5 ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ซึ่งพื้นที่ชุมชนนี้ภาครัฐและภาคีการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญลำดับสูงในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

จากการศึกษาชุมชนบ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี พบว่า ชุมชนบ้านกลาง เป็นชุมชนหนึ่งที่ประสบปัญหาความยากจน รายได้ไม่เพียงพอ ชาวบ้านขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ ขาดช่องทางการค้าขาย ขาดความรู้ด้านสุขอนามัยในการประกอบอาหาร และประสบปัญหาขาดความรู้ในการทำตัดเย็บแบบอื่น ๆ ไม่สามารถทำแบบใหม่ ๆ ได้ และผู้ที่ประสบปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานอาชีพ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงทำให้ชาวบ้านมีความต้องการในพัฒนาอาชีพ ที่สามารถทำให้ตนเองและครอบครัวมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และหลุดพ้นจากความยากจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และตัดเย็บ รวมถึงผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนของชุมชนบ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เนื่องจากได้สังเกตเห็นถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน เพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ชุมชนอื่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และการตัดเย็บชุมชนบ้านกลาง หมู่ 5 ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและการตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตำบลบ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึง (1) ปัญหาและความต้องการ และ (2) ผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและกลุ่มตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ดังนี้

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนด้านอาชีพ ผ่านแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ ที่ใช้สำหรับการสอบถามความต้องการของชุมชน และแนวคิดการพัฒนาอาชีพ ที่ใช้สำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาอาชีพ

ด้านพื้นที่วิจัย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเจาะจงไปที่ชุมชนบ้านกลาง หมู่ 5 ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เนื่องจากชุมชนบ้านกลางเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาความยากจน ชาวบ้านขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ แต่เป็นชุมชนที่มีทุนทางทรัพยากร ชาวบ้านมีความรู้พื้นฐาน และทักษะในการประกอบอาหาร และการตัดเย็บ จึงเป็นจุดเด่นของพื้นที่ ดังนั้น ชุมชนบ้านกลางจึงมีความพร้อมที่จะพัฒนาอาชีพต่อไป

ด้านผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ คือ บุคคลที่มีความยากจนตามเกณฑ์ TPMAP (33,624 บาทต่อคนต่อปี) ที่มีความประสงค์เพิ่มรายได้โดยไม่บังคับที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน จำนวน 8 คน และผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 17 คน

เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งเป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ (2)แบบสังเกต เพื่อใช้บันทึกการสังเกตส่วนบันทึกการบรรยายรายจ่ายครัวเรือน เป็นแบบบันทึกอย่างง่ายเพื่อเปรียบเทียบรายได้ ผู้วิจัยสร้างเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลบันทึกเพื่อเปรียบเทียบ ซึ่งเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านเนื้อหา ข้อคำถาม รวมถึงการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจคำถามได้ง่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ติดต่อประสานงานผู้ที่สามารถให้ข้อมูล และสอบถามข้อมูลเบื้องต้น
- 2) ทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวม
- 3) ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการออกแบบการวิจัย การกำหนดข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์หรือเป็นโจทย์ในการสังเกตการณ์และศึกษาเปรียบเทียบปรากฏการณ์ที่พบโดยตนเองกับงานวิจัยอื่น ๆ ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่
- 4) ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และ วิธีการสังเกตการณ์ ซึ่งแต่ละวิธีการมีรายละเอียด ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้ข้อคำถามที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์ทั้งแบบเป็นทางการ ทั้งยังใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยได้เตรียมข้อคำถามแบบกว้าง ๆ มาล่วงหน้าแบบไม่จำกัดคำตอบในการพูดคุยร่วมกัน โดยมีประเด็นอื่น ๆ นอกเหนือจากประเด็นคำถาม และ 2) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดโจทย์ในการสังเกตการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่พบในระหว่างลงภาคสนาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเทปสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้ และจะตรวจสอบดูอีกครั้งหนึ่งว่าข้อมูลที่ได้มามีครบถ้วนเพียงพอและเหมาะสมต่อการนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

5) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เขียนสรุป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยการปกปิดข้อมูล และการเก็บรักษาความลับ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจอธิบายถึงสิทธิในการถอนตัวออกจากกรวิจัยได้ทุกเวลา โดยไม่มีผลเสียใด ๆ หากการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไม่สบายใจหรือรู้สึกเป็นทุกข์ การนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยจะทำการสรุปและสังเคราะห์ จะไม่มีการยกคำพูดหรือหากมีการยกคำพูด จะไม่แสดงข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นที่ยอมรับ

การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า ได้แก่ 1) ด้านข้อมูล โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ 2) ด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกต หรือสัมภาษณ์ และ 3) ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม แล้ววิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี การใช้งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวรรณกรรมต่าง ๆ มาอ้างอิง เพื่อนำมาเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ให้สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอทั้งหมด (ชาย โพธิ์สีตา, 2549)

ด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 – เดือนกันยายน 2564

4. ผลการวิจัย

การวิจัยปัญหาและความต้องการ และผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและกลุ่มตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอบางระเจียง จังหวัดปทุมธานี ได้แบ่งผลวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้



1. ปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและกลุ่มตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

1.1 ปัญหาในการประกอบอาชีพ

1.1.1 อาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน

จากการศึกษาปัญหาของผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน มี 2 ประเด็นที่คนในชุมชนให้ความสำคัญ ดังนี้

(1) ปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหาร และขนมพื้นบ้านประสบทุกครัวเรือน เช่น ปัญหาการทำขนมละแซ (ขนมจีน) แต่ไม่มีหม้อในการดำเนินงาน ส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่ว่า “...แต่ก่อนก็ทำขนมอยู่ที่นี่แหละค่ะ ทำขนมหลายอย่าง แต่ว่าไม่มีหม้อที่จะใช้ทำละแซ ก็เลยอยากจะได้หม้อใหม่ที่ใบใหญ่และทำได้เยอะ ๆ...” (ก๊ะแะมะยะห์, บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564) และยังมีรายอื่น ๆ ที่ประกอบอาชีพการทำขนมตูปะ (ข้าวเหนียว) แต่วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพขาด ได้แก่ เครื่องชูดมะพร้าว โตะ แก้ว และขาดวัสดุอุปกรณ์ เช่น รมขนาดใหญ่นี้ใช้สำหรับขายขนมในตลาดนัด เนื่องจากไม่มีต้นทุนในการจัดซื้อ ด้วยกำไรจากการจำหน่ายขนมเพียงสัปดาห์ละ 200 บาท ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...เมื่อก่อนที่ยังไม่เคยมีเลย ก็คือ ที่ชูดมะพร้าวต้องไปยืมของคนอื่นมา แล้วก็ไม่มีโตะ แก้ว รม แล้วก็ผ้าปูโตะคะ อันนี้เพิ่งได้มา แต่ก่อนแม่จะปูเสื่อแล้วนั่งกับพื้นขายขนม ตอนนี้แกก็แก่มากแล้ว ก็เลยอยากได้โตะกับแก้วให้แก่ง่ายของแบบสบาย ๆ...” (ก๊ะฟารีดา บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564)

ผู้ให้ข้อมูลอีกรายให้ข้อมูลถึงก่อนที่จะเข้าร่วมการพัฒนาอาชีพ จากที่ประกอบอาชีพเป็นแม่ค้าขายข้าวแกงในตลาดนัด มีเพียงรถเข็นที่ซื้อมาไว้บรรทุกกับข้าวให้พ่อไปกลับบ้านและตลาดนัดได้เท่านั้น ทำให้เดินทางไปค้าขายล่าช้าและมีความเสี่ยงที่รถเข็นจะพังลงและอาหารที่จะนำไปจำหน่ายนั้นได้รับความเสียหาย จึงมีความต้องการที่รถเข็นสำหรับค้าขายคันใหม่ แต่ไม่มีทุนที่จัดซื้อได้ตามความต้องการ เนื่องจากรถเข็นมีราคาแพง ในขณะที่รายรับมีน้อย ดังการกล่าวให้สัมภาษณ์ในทำนองว่า “...ทั่วไปก็ทำอาชีพขายข้าวแกงอยู่ค่ะ ก็ทำแกงใส่ถาดแล้วก็พาดั่งไว้บนรถเข็น แล้วก็เข็นไปขายที่ตลาดนัดทุกวันศุกร์ แต่ว่ารถมันไม่ดีแล้ว มันเป็นสนิมแล้วล้อก็ไม่ดีเข็นไม่ค่อยไป ทำให้เดินทางช้า แล้วก็กลัวด้วยว่าถ้ารถเข็นมันพังกลางทางกับข้าวก็เสียหายหมด...” (ก๊ะเซาะห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564)

(2) ปัญหาด้านสถานที่ไม่สะอาดไม่ถูกสุขลักษณะ ผู้ที่ประกอบอาชีพอาหารและขนมพื้นบ้านจะมีโรงครัวสำหรับทำขนมเพื่อจำหน่ายโดยเฉพาะ แต่ก็มีสภาพที่ไม่ถูกต้องตามหลักอนามัย คือ โรงครัวไม่ได้รับการเทพื้น มีสภาพชื้นและแฉะในช่วงที่มีฝนตกเนื่องจากมีทุนไม่เพียงพอที่จะดำเนินการปรับปรุงสถานที่ ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...ก็มีโรงทำขนมอยู่ค่ะ แต่ว่าพื้นไม่สวย เขามาดูไม่ถูกหลักอนามัย แล้วก็ทำขนมหม้อแกงด้วย เครื่องครัวไปพร้อม ไม่ได้ไปซื้อใหม่เลย ว่าจะสมเงินดูสักพักถ้าได้ก็ค่อยทำให้ดีขึ้น แต่ว่าก็ไม่ได้...” (ก๊ะยะตีมะห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564)

สำหรับปัญหาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน เบื้องต้น พบว่า คนในชุมชนประสบปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น รถเข็น หม้อที่ใช้ทำละแซ เครื่องชูดมะพร้าว โตะ รม และแก้ว เป็นต้น และการขาดความพร้อมในด้านสถานที่ เช่น พื้นที่ประกอบอาหารไม่อำนวยความสะดวก และไม่ถูกสุขอนามัย

1.1.2 อาชีพการตัดเย็บ

จากการศึกษาปัญหาของผู้ที่ประกอบอาชีพการตัดเย็บมี 2 ประเด็นที่คนในชุมชนให้ความสำคัญ ดังนี้

(1) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บ พบว่า ก่อนหน้าที่จะเข้าร่วมการพัฒนาอาชีพ คนในชุมชนที่ประกอบอาชีพการตัดเย็บนั้น จะใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ทั่วไปในการตัดเย็บ ได้แก่ กรรไกร เข็ม และด้ายเท่านั้น บางรายอาจมีจักรเย็บผ้ารุ่นเก่าสำหรับการประกอบอาชีพ แต่มีสภาพที่เก่าและทรุดโทรมทำให้ไม่สามารถตัดเย็บเสื้อผ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังการให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...มีจักรเย็บผ้าที่เก่าและชำรุด ทำให้ยากต่อการที่จะเย็บให้ประณีต และยังขาดวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บเวลาเย็บก็เย็บกับเข็มกับมือของตัวเอง ก็ใช้เวลาเยอะพอสมควร...” (ก๊ะละห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564)





(2) ความรู้ที่พัฒนาทักษะอาชีพ ผู้สนใจในการตัดเย็บจะมีทักษะในการตัดเย็บแล้ว แต่ก็ยังขาดความรู้ในการตัดเย็บบางส่วน ได้แก่ ความรู้ในการวัดตัวที่ถูกต้อง การสร้างแบบที่ถูกต้อง และการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อตัดเย็บรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มผู้มีทักษะในการตัดเย็บเบื้องต้นมีความสนใจและต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง เป็นอย่างมาก เพราะมีความเชื่อว่าหากตนเองสามารถตัดชุดออกมาได้สวยงามและมีรูปแบบที่หลากหลายก็จะช่วยให้ตนเองมีรายได้ดีขึ้น เพราะปัจจุบันนี้ราคาการตัดเย็บเสื้อผ้าโดยช่างตัดเย็บหรือห้องเสื้อนั้นมีราคาสูง และหากสามารถตัดชุดได้หลากหลายรูปแบบอย่างประณีตก็จะสามารถสร้างมูลค่าในการจำหน่ายชุดได้มากขึ้น ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...คือตอนนี้ การตัดชุดในตลาด (ในเมือง) แบบอัดการราคาดีมากอยู่ที่ 550 บาท เป็นเพียงชุดธรรมดาณะคะ แต่เรายังไปไม่ถึงขนาดนั้น เพราะว่าตอนนี้คนในชุมชนเองก็อย่างที่บอกคือ ยังทำไม่ได้ขนาดนั้น เพราะสร้างแบบไม่ได้ แล้วก็ตัดชุดแบบง่าย ๆ ได้ แบบมินิก็กรง ก็คือได้อยู่ แต่จะให้อยาก ๆ คือเราต้องเรียนเพิ่มเติม ต้องไปฝึกมากกว่านี้ แล้วตอนนี้แบบชุดก็มีมาเยอะมาก ถ้าทำได้เหมือนร้านตัดชุดแบบแบรนด์ก็จะทำราคาได้เยอะนะคะ...” (ก๊ะละห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564)

สำหรับปัญหาอาชีพการตัดเย็บ เบื้องต้น พบว่า คนในชุมชนประสบปัญหาการขาดวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ เช่น เครื่องจักร กรรไกร เป็นต้น และขาดความรู้ ทักษะการออกแบบเสื้อผ้าให้ตรงตามแบบ

1.2. ความต้องการในการประกอบอาชีพ

1.2.1 อาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน

คนในชุมชนมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทุกรายสามารถผลิตอาหารและขนมพื้นบ้านจำหน่ายได้มากขึ้น และถูกสุขอนามัย มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น และสุขภาพดีขึ้น ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...เมื่อก่อนเราจะมิของเล็ก ๆ จะทำหลายครั้ง ทำให้เสียเวลาในการทำ แต่เมื่อได้ของชิ้นใหม่มา ทำให้เวลาทำของเราที่ลดลง แล้วก็ได้ขนมมากขึ้นเพราะของมันใหญ่...” (ก๊ะมะยะห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564) ทั้งนี้ ยังมีผู้สะท้อนข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับความต้องการว่า “...อยากให้ช่วยเทปูน ทำให้เรารู้สึกที่เรามั่นใจในการทำขนมของเรา เพราะถ้าหากลาดพื้นก็ไม่ค่อยมีฝุ่น แล้วก็อยากได้ถาดใบใหญ่ที่ใส่ขนม เพื่อจะได้ใส่ขนมได้เยอะด้วย...” (ก๊ะยะตีเมาะ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564) และมีผู้ยืนยันถึงการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านที่มีความต้องการที่จะเพิ่มปริมาณให้มากขึ้น โดยการได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ ว่า “...รถเข็นคันเก่าใส่อาหารได้ 9 อย่าง และมีความชำรุดด้วย เลยอยากได้รถเข็นที่กว้างสามารถวางใส่อาหารไปขายเพิ่มได้อีกคะ...” (ก๊ะเซาะห์ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564)

สำหรับความต้องการของผู้ที่ประกอบอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน เบื้องต้น พบว่า คนในชุมชนต้องการวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น รถเข็น หม้อที่ใช้ทำละแซ เครื่องชงมะพร้าว โตะ ร่ม แก้ว เป็นต้น และต้องการปรับปรุงสถานที่ให้มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ เช่น การเทพื้นโรงเรือนสำหรับการประกอบอาหารเพื่อให้ถูกสุขอนามัย

1.2.2 อาชีพการตัดเย็บ

คนในชุมชนมีความต้องการด้านวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ และความรู้ ทักษะด้านการตัดเย็บ รวมไปถึงมีความต้องการที่จะเพิ่มรายได้ มี 2 รูปแบบ ดังนี้ 1) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตัดเย็บ พบว่า คนในชุมชนมีความต้องการด้านวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...ก็เป็นคนที่ไม่มีพื้นฐานเลย แต่มีความสนใจในการตัดเย็บ เพราะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นอาชีพเสริมหลังจากทำงานหลัก...” (ก๊ะซอดี บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564) และยังมีผู้สะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ อีกว่า “...ก๊ะไม่มีเครื่องจักร เนื่องจากไม่มีทุนที่จะซื้อ แต่มีความสนใจในการตัดเย็บ แล้วได้เข้าไปอบรมเราก็เอาความรู้ตรงนี้ไปต่อยอดได้...” (ก๊ะซอดี บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564) ทั้งนี้ ยังมีผู้สะท้อนข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับความต้องการว่า “...ในส่วนของก๊ะมีวัสดุอุปกรณ์เพียงเล็กน้อย ขาดอุปกรณ์ส่วนหลักที่ใช้ตัดเย็บ จึงทำให้ไม่สามารถนำผ้าที่รับจากร้านมาตัดที่บ้านได้...” (ก๊ะอมีเมาะ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564)

2) ความรู้ที่พัฒนาทักษะอาชีพ พบว่า คนในชุมชนมีความต้องการที่จะเพิ่มความรู้ด้านการตัดเย็บด้วยการอบรมการตัดเย็บ





เสื้อผ้าเบื้องต้นกับวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพการตัดเย็บ ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...ก็มีความรู้ในด้านการตัดเย็บแค่พื้นฐาน อยากจะเพิ่มทักษะให้มากกว่านี้ จะได้รับงานตัดที่มากกว่าเดิม...” (เกียรติยศ บ้านกลาง, สัมภาษณ์เมื่อ 29 เมษายน 2564)

สำหรับความต้องการของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ เบื้องต้น พบว่า คนในชุมชนต้องการวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ เช่น เครื่องจักร กรรไกร เป็นต้น และต้องการอบรมเพิ่มความรู้ ทักษะการออกแบบเสื้อผ้าให้ตรงตามแบบ

2. ผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และอาชีพตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาและความต้องการหลังจากนั้นได้มีการแก้ไขปัญหาที่มีการพัฒนาทักษะอาชีพด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ไม่ได้นำเสนอในบทความฉบับนี้¹) เพื่อส่งเสริมรายได้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพิ่มทักษะกระบวนการกลุ่ม และเพิ่มความสะดวกในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังสามารถตอบสนองตามความต้องการของผู้ที่ประกอบอาชีพทั้ง 2 อาชีพอีกด้วย ขณะที่ยังได้มุ่งพัฒนาผู้ที่ประกอบอาชีพให้มีการบริหารจัดการกลุ่มให้ได้มาตรฐาน อนุรักษ์ในการจัดตั้งกลุ่มสมาชิก เพื่อแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามรายได้ของกลุ่มเป้าหมาย หลังจากที่ได้แก้ไขปัญหาตามความต้องการดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ เดือนมีนาคม 2563 - กันยายน 2564 จำนวน 7 เดือน รายรับของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และยังคงพบข้อค้นพบที่น่าประทับใจคือรายจ่ายลดลง ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้นหลังจากที่มีการระดม ซึ่งจะแสดงตาราง รายจ่าย รายรับ และเงินออม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

2.1. อาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน จำนวน 8 คน

ตารางที่ 1 แสดง รายจ่าย รายรับ และ เงินออม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน

ก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ			หลังเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ		
บัญชีเฉลี่ย 7 เดือน (บาท)			บัญชีเฉลี่ย 7 เดือน (บาท)		
รายจ่ายรวม	รายรับรวม	เงินออม	รายจ่ายรวม	รายรับรวม	เงินออม
14,100	4,800	-9,300	9,310	9,706	457

ที่มา : ผู้วิจัย

รายรับรายจ่ายของผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน พบว่า ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพทุกคนมีส่วนของรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ ซึ่งส่งผลให้เกิดแนวโน้มการเพิ่มจำนวนการมีเงินออมสูงขึ้น หลังจากได้แนวทางในการพัฒนาอาชีพ พบว่า ทุกคนมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2. อาชีพตัดเย็บ จำนวน 9 คน

ตารางที่ 1 แสดง รายจ่าย รายรับ และ เงินออม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ

ก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ		หลังเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ	
บัญชีเฉลี่ย 7 เดือน (บาท)		บัญชีเฉลี่ย 7 เดือน (บาท)	

¹ ด้วยเพราะบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิจัยฉบับสมบูรณ์ จึงไม่ได้กล่าวถึง “การแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและอาชีพตัดเย็บชุมชน บ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี” ดังนั้นผู้วิจัย จะขอสรุปการแก้ไขปัญหาและความต้องการฯ โดยสังเขป ดังนี้ (1) เริ่มต้นด้วยการนำปัญหาและความต้องการมาวิเคราะห์ ร่วมกับภาคีภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาควิชาการ รวมถึงชุมชน (2) กำหนดเป็นแผนงานพร้อมดำเนินการ ในระยะ สั้น ระยะกลาง และระยะยาว ทั้ง 3 ระยะมีการพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมรายได้ เพิ่มทักษะกระบวนการกลุ่ม เพิ่มความสะดวกในการประกอบอาชีพ (ร่วมมอบสิ่งของที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ) และทักษะความรู้การทำบัญชี” และ (3) มีการติดตามและประเมินผล ในการแก้ไขปัญหาและความต้องการฯ ดังกล่าว



รายจ่ายรวม	รายรับรวม	เงินออม	รายจ่ายรวม	รายรับรวม	เงินออม
8,000	7,400	-600	3,038	3,591	645

ที่มา : ผู้วิจัย

รายรับรายจ่ายของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ พบว่า ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพทุกคนมีสัดส่วนของรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ ซึ่งส่งผลให้เกิดแนวโน้มการมีเงินออมที่สูงขึ้น หลังจากได้แนวทางในการพัฒนาอาชีพ พบว่า ทุกคนมีรายได้เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านเกิดความประทับใจ เนื่องจากได้รับอุปกรณ์ที่ตรงต่อความต้องการในการประกอบอาชีพ ที่ทำให้ทุกรายสามารถประกอบอาหารได้อย่างถูกหลักอนามัย เพื่อนำไปจำหน่ายได้ในปริมาณที่มากขึ้น และในส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ ซึ่งภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพตัดเย็บ ได้มีการรวมผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บขึ้น ทำให้ผู้ประกอบอาชีพตัดเย็บได้เข้ามารวมเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความสามัคคีต่อกัน จนมีผลงานที่เป็นรูปธรรม และมีความประณีตมากขึ้น และทำให้คนในชุมชนหันมาให้ความสนใจในการฝึกทักษะด้านการตัดเย็บมากขึ้น เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เสริมหลังจากการประกอบอาชีพหลัก

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และตัดเย็บ ของชุมชนบ้านกลาง ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาของผู้ที่ประกอบอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและ ผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ พบว่า ทางผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านนั้น ขาดอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร และอุปกรณ์บางส่วนชำรุด รวมไปถึงสถานที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อการประกอบอาชีพ ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพการตัดเย็บนั้น มีปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ในการออกแบบเสื้อสูท และการตัดชุดตามแบบ รวมไปถึงขาดอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพตัดเย็บ เช่น เครื่องจักร เป็นต้น
2. จากการศึกษาปัญหาและความต้องการทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงความต้องการของผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ และนำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนาทักษะอาชีพ พบว่า ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการ ทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านเกิดความประทับใจ เนื่องจากได้รับอุปกรณ์ที่ตรงต่อความต้องการในการประกอบอาชีพ ที่ทำให้ทุกรายสามารถประกอบอาหารได้อย่างถูกหลักอนามัย เพื่อนำไปจำหน่ายได้ในปริมาณที่มากขึ้น และในส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ ซึ่งภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพตัดเย็บ ได้มีการรวมผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บขึ้น ทำให้ผู้ประกอบอาชีพตัดเย็บได้เข้ามารวมเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความสามัคคีต่อกัน จนมีผลงานที่เป็นรูปธรรม และมีความประณีตมากขึ้น และทำให้คนในชุมชนหันมาให้ความสนใจในการฝึกทักษะด้านการตัดเย็บมากขึ้น เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เสริมหลังจากการประกอบอาชีพหลัก

6. อภิปรายผลการวิจัย

ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน และอาชีพการตัดเย็บ

จากผลการวิจัย ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านนั้น ขาดอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ และอุปกรณ์บางส่วนมีการชำรุด รวมไปถึงสถานที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อการประกอบอาชีพ และส่วนด้านความต้องการผู้ที่ประกอบอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้าน มีความต้องการจัดการซ่อมแซมสถานที่สำหรับประกอบอาหาร จัดสรรวัสดุอุปกรณ์

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดาร์ตน์ พินิจวัฒน์ (2561) เรื่อง การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษา บ้านโนนไพร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย พบว่า กลุ่มชาวบ้านในชุมชนบ้านโนนไพร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความต้องการในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาหาร และการส่งเสริมอาชีพเสริม และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และต้องการให้เทศบาลรองรับสินค้า

จากผลการวิจัย ผู้ที่ประกอบอาชีพการตัดเย็บ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บมีปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น การชำรุดของเครื่องจักร ไม่มีเครื่องจักร กรรไกร เป็นต้น และยังขาดความรู้ในด้านทักษะอาชีพ เช่น ความรู้ในการวัดตัวที่ถูกต้อง การสร้างแบบที่ถูกต้อง และการออกแบบเสื้อผ้าเพื่อตัดเย็บรูปแบบต่าง ๆ และส่วนด้านความต้องการในการพัฒนาอาชีพพบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บมีความต้องการมากที่สุดในเรื่องของการอบรมให้ความรู้ด้านการออกแบบ โดยวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อยกระดับทักษะการตัดเย็บให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และต้องการวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ ได้แก่ กรรไกร ไม้บรรทัด เครื่องจักร สายวัด ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติระ ระบอบ, อุดลย์ นงภา, และบรรเจิดศักดิ์ สัมหนักดี (2558) เรื่อง พัฒนาสู่อาชีพอิสระของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คนในชุมชนมีความต้องการเปิดศูนย์ฝึกอบรมให้กับประชาชน จัดกิจกรรม หรือโครงการสอนอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เปิดการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น เนื่องจากคนในชุมชนมีความรู้และประสบการณ์ยังไม่เพียงพอ

ผลจากการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านและอาชีพตัดเย็บชุมชน

จากผลการวิจัย จะพบถึง สัดส่วนของรายจ่ายน้อยกว่ารายรับ รายได้เพิ่มขึ้น อาชีพการแปรรูปอาหารและขนมพื้นบ้านมีความสะอาดของอาหารที่ผลิต เกิดความประทับใจ เนื่องจากได้รับอุปกรณ์ที่ตรงต่อความต้องการในการประกอบอาชีพ ที่ทำให้ทุกรายสามารถประกอบอาหารได้อย่างถูกหลักอนามัย จนเกิดเป็นกลุ่มอาชีพการทำอาหาร สอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพรวงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น. 87) กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางขึ้นไปพร้อม ๆ กับที่บุคคลในชุมชนมีความก้าวหน้าในอาชีพของตนมากขึ้นจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในตนเองและเพิ่มผลผลิตสู่การสร้างรายได้ต่อชุมชนต่อไป และในส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บ ซึ่งภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะอาชีพตัดเย็บ ได้มีการรวมผู้ที่ประกอบอาชีพตัดเย็บขึ้น ทำให้ผู้ประกอบอาชีพตัดเย็บได้เข้ามารวมเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความสามัคคีต่อกัน จนมีผลงานที่เป็นรูปธรรม และมีความประณีตมากขึ้น และทำให้คนในชุมชนหันมาให้ความสนใจในการฝึกทักษะด้านการตัดเย็บมากขึ้น เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เสริมหลังจากการประกอบอาชีพหลัก สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มของ Homan (1991) ที่กล่าวว่า การที่สมาชิกในกลุ่มจะเกิดความร่วมมือกันและผูกพันเป็นกลุ่มที่ดีนั้นสมาชิกในกลุ่มต้องมุ่งให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีการประสานสัมพันธ์ และรักษามาตรฐานความผูกพัน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในหมู่สมาชิกและร่วมแรงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และยังสอดคล้องกับ ภาควัต ศรีสุรพล และศิวิชัย ศรีโคคางกุล (2560) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง ประกอบด้วย การจัดระเบียบของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพและสมาชิกภายในกลุ่มอาชีพ การศึกษาดูงาน สนับสนุนการจัดทำระเบียบบัญชีอย่างง่าย สนับสนุนการจัดกิจกรรม การแสดงสินค้าหรือจำหน่ายสินค้าในงานประจำปีและงานอื่น ๆ ตามความเหมาะสม



7. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชน ควรมีการให้ความรู้ทักษะการบริหารจัดการกลุ่มในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เช่น การจัดตั้งกฎระเบียบกลุ่ม การลงทุน และการปันผลรายปีของสมาชิก
2. หน่วยงานการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมด้านการตลาด เช่น การพัฒนาอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ แผนธุรกิจของกลุ่ม และช่องทางการตลาดออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถนำผลการวิจัยไปขยายผลการดำเนินโครงการพัฒนาทักษะไปยังชุมชนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียง
2. สามารถขยายผลการดำเนินการวิจัย โดยการพัฒนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อนำไปขยายผลแล้วศึกษาเปรียบเทียบผล

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพ ตำบลบ้านกลาง อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปะนาเระ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลบ้านนอก อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

9. เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ท่ามา. (2557). งานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาผู้ที่ประกอบอาชีพ : กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกกบ้านหั่ว ตำบลบ้านหั่ว อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิตตมาศ จิระสถิตย์พร และวัชรระ สันธูประมา. (2561). จักรเย็บผ้า: การตัดเย็บสมัยใหม่ในการศึกษาของผู้หญิงไทย. วารสารราชพฤกษ์, 16 (2), 69-78.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ชูติระ ระบอบ, อดุลย์ นงภา, และบรรเจิดศักดิ์ สันท์ภักดี. (2558). พัฒนาสู่อาชีพอิสระของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 7 (2), 75-96.
- โชดกามาต พลศรี, ศุภกัญญา เกษมสุข และรัตนภรณ์ แซ่ลี. (2563). เรื่องการพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มผลิตภาพให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาหารแปรรูป กรณีศึกษา กลุ่มผู้เลี้ยงปลาตะเพียนบ้านคำครดาอำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธนพล สราญจิตร. (2558). ปัญหาความยากจนในสังคมไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 5(2), 13.
- ธนาคารโลก. (2563). อัตราความยากจนของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นท่ามกลางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว. ค้นจาก <https://www.worldbank.org/th/news>.
- นฤมล พึ่งกิจ, วัชรินทร์ อินทพรหม, เตชิต ตรีชัย, และสิริกร ฉัตรภูต. (2559). การวิจัยการพัฒนาผู้ที่ประกอบอาชีพสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพยุหะ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11 (2), 201-214.



- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษา บ้านโพธิ์ไทร ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6 (3), 926-935.
- ภาควัด ศรีสุรพล และศิวัช ศรีโกคางกุล. (2560). แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม. 4(1), 85-98.
- รัฐพล ภูมิรินทร์พงศ์, คุณากร สุปน, สิรินพร เกียงเกษร, และเกรียงไกร ศรีประเสริฐ. (2562). พัฒนาอาชีพกลุ่มผู้นำสตรี ชุมชนบ้านสันติสุข ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วารสารวิชาการรับใช้สังคม มทร.ล้านนา, 3 (2), 55-62.
- วรภา อาธิราชฤทธิ์ และธัช อาธิราชฤทธิ์. (2562). นวัตกรรมกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าโรงงานสู่ การเป็นช่างฝีมือตัดเย็บเสื้อผ้าพื้นเมืองสถานประกอบการในชุมชน จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม, 6 (1), 202-212.
- วิบูลย์ รัตนภรณ์วงศ์, วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, จำเนียร ราชแพทยาคม และสุภมาส อังศุโชติ. (2563). การพัฒนารูปแบบการ แก้ปัญหาความยากจนของชุมชนในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5 (4), 262-280.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). การนำเสนอรายงานสถานการณ์ความยากจน. ค้น จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c.
- อภิรดี วงศ์ศิริ. (2561). ทูทางสังคมภายนอกชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 35 (3), 155-170.
- Homan. (1991). The Humans Group. [online]. Retrieved from: <http://www.amazon.com/books/dp/1560005726>.

บุคลากรกรม

- ชอติษฐ์ แวมุขอ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2564.
- ปาริตา เจาะโชะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564.
- แมะย๊ะ วาจิ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564.
- ยะตีเกาะ คาเดร์ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564.
- หามิละ บูละ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2564.
- ฮาฟิซาะ รอมะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), สถานที่หมู่ 5 ต.บ้านกลาง อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2564.